nota

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden: **Nee**

Erfgoed en Kunsten

Van
[redacted]

Datum
28 september 2026

Referentie
66532351

Bijlagen
1. Aanbiedingsformulier MR
2. Kamerbrief
3. Bijlagen bij Kamerbrief
4. Afschrift EK

Aanbieding MR Kamerbrief visie op cultuur en cultuursubsidies vanaf 2029

Aanleiding

De Kamerbrief Visie op cultuur en cultuursubsidies is behandeld in de Commissie Sociaal Domein en Integratie (CSD). De commissie is akkoord gegaan met doorgeleiding aan de MR van 9 oktober as. U ontvangt hierbij het aanbiedingsformulier voor de MR en de definitieve Kamerbrief.

Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met aanbieding aan de MR en het aanbiedingsformulier, de Kamerbrief en het afschrift aan de Eerste Kamer te ondertekenen.

Kernpunten

- De Kamerbrief is behandeld in de Commissie Sociaal Domein en Integratie (CSD) van 28 september 2026. De CSD is akkoord gegaan met directe doorgeleiding aan de MR van 9 oktober 2026.
- Behandeling in de CSD heeft niet geleid tot wijzigingen. N.a.v. voorafgaande interdepartementale afstemming is een passage ingevoegd over de bijdrage van culturele voorzieningen aan de leefbaarheid van de regio.

nota

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden? **Nee**

Erfgoed en Kunsten

Van
[redacted]

Datum
7 september 2026

Referentie
65742231

Bijlagen
1. Kamerbrief
2. Aanbiedingsformulier CSDI

Intern OCW afgestemd
FEZ, MenC

Extern OCW afgestemd
Rijkscultuurfondsen, Raad voor Cultuur, BZK, Fin

Kamerbrief cultuursubsidies vanaf 2029

Aanleiding

De Kamerbrief over de cultuursubsidies vanaf 2029 moet worden verzonden aan de TK. Spoedige verzending van de Kamerbrief is van belang voor het voorbereiden van de subsidieregelingen, behandeling bij het WGO cultuur en duidelijkheid voor het veld en medebestuurders. Bij deze nota treft u de afgestemde versie van de Kamerbrief en het aanbiedingsformulier voor de CSDI.

Geadviseerd besluit

- U wordt gevraagd akkoord te gaan met deze versie van de Kamerbrief en met aanbieding van de brief en het aanbiedingsformulier bij de Commissie Sociaal Domein en Integratie. Deze stukken moeten uiterlijk 21 september in de ochtend worden aangeboden.

Kernpunten

- De Kamerbrief is aangepast naar aanleiding van uw laatste opmerkingen. Deze versie is afgestemd met BZK en FIN.
- De brief bestaat uit twee delen: uw visie op cultuur en uw ideeën voor de cultuursubsidieperiode vanaf 2029 die u samen met medeoverheden, rijkscultuurfondsen en het veld wil uitwerken. In het tweede deel reageert u ook op diverse adviezen en onderzoeksrapporten, waaronder het advies Toegang tot cultuur van de Raad voor Cultuur, het onderzoek naar geografische spreiding van cultuur (AEF/SEO) en de rapporten over de rijkscultuurfondsen (BMC en visitatiecommissie).
- In de brief beschrijft u drie samenhangende voornemens:
- <u>Toegang tot cultuur en samenwerking met andere overheden (ad. 1)</u>
    - Vernieuwen van bestaande afspraken met provincies en gemeenten over samenwerking en verantwoordelijkheid.
    - Onderzoeken van mogelijkheden om samen met provincies en gemeenten gerichte investeringen in de ontwikkeling van regionale culturele infrastructuren te doen.
- <u>Grotere verantwoordelijkheid rijkscultuurfondsen (ad. 2)</u>
    - Het overhevelen van bestaande subsidierelaties (basisinfrastructuur) van OCW naar de rijkscultuurfondsen.
- <u>Versterken fondsenlandschap (ad. 3)</u>
    - Een herziening van het fondsenlandschap in nauw overleg met de rijkscultuurfondsen met als doel een toekomstbestendig fondsenlandschap.
    - Het aanstellen van een kwartiermaker aan de hand van de bestaande adviezen de contouren van een nieuwe fondsenstructuur en een realistisch overgangspad uitwerkt.

Toelichting

Proces

- De aanleiding, uitgangspunten en doelen voor de bestelherziening zijn met u besproken in de inwerksessies over het cultuurbestel. De brief is in conceptvorm met u besproken.
- Ook de uitkomsten van het onderzoek naar geografische spreiding van cultuur (AEF/SEO) en de rapporten over de rijkscultuurfondsen (BMC en visitatiecommissie) zijn met u besproken.
- In de brief zijn diverse wijzigingen aangebracht naar aanleiding van uw eigen opmerkingen en de afstemming met medeoverheden, bestuurders van de rijkscultuurfondsen en de Raad voor Cultuur.
- Tot slot is in de brief ook rekening gehouden met uw eigen gesprek met de voorzitters van de Raden van Toezicht van de rijkscultuurfondsen en uw overleggen met medebestuurders bij de provincies en gemeenten.
- De wijziging van de Wet op het specifiek cultuurbeleid (maximale subsidietermijn van vier naar acht jaar) is aanhangig gemaakt bij de TK. Schriftelijke inbrengdatum is vastgesteld op 23 september 2026.

Tijdpad

- Gelet op toezeggingen aan de Kamer en het wetgevingsoverleg cultuur is het wenselijk de brief voor het herfstreces te verzenden. Het tijdpad is als volgt:
    - 18 september: aanleverdeadline CSDI-stukken
    - 28 september: CSDI
    - 13 oktober: RSDI
    - 16 oktober: MR-behandeling, verzending brief
    - 9 november: Wetgevingsoverleg cultuur TK

Samenhang voornemens

- In de brief bepaalt u uw koers voor de periode 2029-2036, die u samen met alle betrokken partijen verder uitwerkt. De drie lijnen waarlangs u dit doet hangen inhoudelijk samen. Dat geldt met name voor de voornemens met betrekking tot de fondsen: het vergroten van de rol van de fondsen is niet goed mogelijk zonder een versterking van de fondsorganisaties.
- Langs deze lijn (meer verantwoordelijkheid, robuustere organisaties) is in het meest recente overleg ook met de bestuurders van de fondsen gesproken. Ambtelijk is de inschatting nog steeds dat met een zorgvuldige aanpak de lijn uit de brief haalbaar is.
- Alternatief is een veel kleinere operatie waarin we vooral consolideren en met kleinere aanpassingen proberen het cultuurbestel te vereenvoudigen en versterken. Dan blijft de verantwoordelijkheid voor de bis grotendeels bij OCW en wijzigt het fondsenlandschap niet. Aanpassingen vinden dan plaats binnen de bestaande situatie en gelden voor de periode 2029-2036.

Ad 1 Goede toegang tot cultuur en samenwerking andere overheden

- N.a.v. het rapport van AEF/SEO over geografische spreiding van cultuurmiddelen over Nederland is eerder al een aantal mogelijke maatregelen met u besproken.

- In de brief vat u het rapport van AEF/SEO samen. Ook geeft u uw visie op een goede toegang tot cultuur: niet al het cultuuraanbod hoeft evenredig gespreid te zijn, maar er zijn wel stappen nodig.
- U kondigt aan afspraken te maken met provincies en gemeenten over de verantwoordelijkheidsverdeling en samenwerking tussen overheidslagen.
    - Het gaat hier niet om wettelijke taken of verantwoordelijkheden, maar om het herzien van het *Algemeen kader interbestuurlijke verhoudingen cultuur* uit 2012.
- Ook verkent u samen met provincies en gemeenten mogelijkheden om vanaf 2029 gerichte investeringen in de ontwikkeling van regionale culturele infrastructuren te kunnen doen.
    - Medeoverheden krijgen hierbij meer zeggenschap over besteding van een deel van de rijksmiddelen (mate van sturing hangt af van de uiteindelijk gekozen optie).
    - Inschatting is dat dit zowel politieke als bestuurlijke druk op subsidiebesluitvorming kan verminderen en een betekenisvolle stap is t.a.v. versterking van regionale infrastructuren.
    - In tegenstelling tot het BMC-advies (spreidingstaak van de fondsen apart beleggen) benoemt u deze investeringen als aanvulling op de spreidingsopdracht van de fondsen.

Ad 2 Grotere verantwoordelijkheid rijkscultuurfondsen

- U heeft aangegeven de subsidietaken zoveel als mogelijk bij de fondsen te willen beleggen. Hiermee versterkt u de integrale afwegingen die de fondsen kunnen maken en heft u de overlapt op in de taakverdeling tussen OCW en de fondsen.
    - Uitgangspunt is dat op termijn de loketten voor alle functies uit de basisinfrastructuur (bis) verplaatsen naar de rijkscultuurfondsen, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dit niet te doen voor specifieke groepen instellingen.
    - In de brief geeft u aan dat afbakening en de manier om bepaalde bis-functies te kunnen verankeren in de opdracht aan de fondsen nog wordt uitgewerkt. Hiermee wordt beter tegemoet gekomen aan het (gepercipieerde) verlies van zekerheid bij instellingen.

Ad 3 Versterken fondsorganisaties

- In de brief schrijft u het fondsenlandschap te willen herzien in nauw overleg met de rijkscultuurfondsen en de Raad voor Cultuur. Het doel is meer toekomstbestendige en robuuste organisaties. Daarvoor stelt u een kwartiermaker aan die in overleg met de fondsen een nieuwe structuur en gefaseerde aanpak uitwerkt.
    - In het proces moet aandacht voor en kennis van de losse disciplines gegarandeerd blijven. De gedegen sectorkennis van de fondsen vormt volgens BMC en het visitatierapport namelijk een belangrijke pré van de huidige organisaties.
    - Het uitgangspunt is een zorgvuldige procesinrichting die rekening houdt met de context waarin de herziening plaatsvindt en uitvoerbaarheid voor de fondsorganisaties. Het proces hoeft niet te zijn afgerond op 1 januari 2029.

  - U wijkt hiermee deels af van het advies van de Raad voor Cultuur, die in zijn advies *Toegang tot cultuur* adviseert naar één groot rijkscultuurfonds te bewegen.
  - Voor de herziening van het fondsenlandschap geldt dat nog geen sluitende inschatting van de kosten gemaakt kan worden zolang er nog geen besluit over het eindbeeld is.

Politieke context

- In het coalitieakkoord 'Aan de slag' geeft het kabinet aan pal te staan voor artistieke vrijheid, makers en culturele instellingen meer langjarige zekerheid te willen geven, oog te houden voor regionale spreiding en regeldruk in de culturele sector te willen verminderen. De maatregelen die u voorstelt in de brief zijn in lijn met deze ambities.
- In het verleden zijn meerdere relevante moties aangenomen.
  - De motie Van der Wal cs. vormde de basis om de Wet op het specifiek cultuurbeleid aan te passen en een achtjarige financiering mogelijk te maken.
  - De motie Van der Velde/Van Zanten, de gewijzigde motie Rooderkerk/Mohandis, de motie Van Zanten en de motie Oostenbrink over geografische spreiding van cultuur waren de aanleiding voor het onderzoek van AEF/SEO en het bestuurlijk gesprek met provincies en gemeenten over geografische spreiding. In deze brief reageert u op het onderzoek en kondigt u aan met medeoverheden in gesprek te gaan over opvolging. Nadere uitwerking van de moties volgt in de uitgangspuntenbrief.
- Er zijn signalen dat partijen amendementen willen indienen om een bepaalde mate van verantwoordelijkheid voor cultuur voor medeoverheden wettelijk te verankeren. Vertraging van het huidige wetstraject is vanwege de benodigde voorbereidingen voor de nieuwe subsidieperiode niet mogelijk en zonder aanvullende middelen kunnen geen extra verantwoordelijkheden worden belegd bij medeoverheden.